

Vánoční úvaha nad starokřesťanským hymnem

„Byl zjeven v těle, ospravedlněn Duchem, viděn od andělů, hlásán národům, došel víry ve světě, byl přijat do slávy.“

1 Tm 3,16

Existuje mnoho krásných, půvabných a duchovně hodnotných vánočních písní z nové doby nebo ze středověku. Ale my se zastavíme u písně ještě mnohem starší. Její původ sahá až k samotným počátkům křesťanství. V 1. listě Timoteovi ve 3. kapitole je zapsán text „vánočního hymnu“ o narození, hlásání a oslavení Krista. Není důležité, zda tuto píseň složil přímo sám apoštol Pavel nebo náleží ke starší tradici. Důležité je, že tato píseň obsahuje všechno, co je poselstvím křesťanských Vánoc. Ačkoli se v písni nevyskytuje žádné jméno, je jasné, že se jedná o Ježíše.

„Byl zjeven v těle...“

Starokřesťanská píseň začíná výpovědí o Ježíšově vtělení. Tato první výpověď odkazuje k tajemství Vánoc, jak je to vysloveno v úvodu Janova evangelia. „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn plný milosti a pravdy“ (J 1,14). Neviditelný Bůh se stává viditelný v dítěti, v člověku Ježíši Kristu. Tak to i před našimi zraky vykresluje evangelista Lukáš, který do středu betlémského obrazu klade dítě, které se narodilo uprostřed noci a jeho křehké tělíčko bylo vloženo do jeslí.

„...byl viděn od andělů...“

Z narození Ježíše a jeho příchodu se radují nejbližší lidé – Marie a Josef, ale i andělé ze vzdálené oblasti. Nejedná se totiž jen o záležitost našeho světa – prostorem vymezeného místa, ale událost příchodu Krista má dosah pro celé stvoření – viditelné i neviditelné. Skryté skutečnosti představují právě andělé, kteří ve vánočním příběhu mají úkol oslavovat v nebesích Boha a na zem přinášet shůry pokoj. „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi!“ (L 2,14).

„...hlásán národům...“

Ježíš byl nejprve hlásán židovskému národu, ze kterého svým tělesným původem pochází. Ale jeho poselství, jeho evangelium, jeho dobrá zpráva je určena všem lidem ze všech národů. V tom spočívá charakteristický znak křesťanství, že je univerzální. Není omezeno na některý národ či vymezenou skupinu, ale poselství evangelia je otevřeno všem. Ježíš se narodil pro všechny lidi bez rozdílu. Máme jistě cítit sounáležitost se svým národem. Avšak Ježíšovo lidství je nad zdůrazněním příslušnosti k určitému národu a je široce univerzální. Proto se ve vánočních koledách zpívá o „pravém lidství“ či „čistém lidství“. Lidskost je a má

být nad národností a ne obráceně. Nejprve máme být lidmi a pak teprve je naše příslušnost ke konkrétnímu národu. Vánoce jsou právě příležitostí si tuto hlubokou lidskou sounáležitost uvědomovat a prožívat ji ve sklonění se nad malým dítětem Ježíšem. On se pro nás všechny, ať žijeme kdekoli a patříme ke kterémukoli národu, stal člověkem. Jako dospělý nám svým vystoupením, učením a jednáním dal poznat, co znamená být skutečně lidským.

„...došel víry ve světě.“

Došel opravdu Ježíš víry ve světě? Byl přijat s vírou? Je tomu skutečně tak? Na začátku nebylo hned velké množství lidí, kteří by Ježíše zahrnovali svojí ryzí vírou, hlubokou důvěrou a bezmeznou oddaností. Nejprve to byli jen bdící pastýři, kteří patřili spíše k okraji tehdejší společnosti. A pak víru a důvěru projevili rybáři od Galilejského jezera. Zástup těch, kteří Ježíše jako svého Pána i Pána celého světa poznali, uvěřili mu a vyznávali ho, se rozrůstal. V Bibli kralické je zdůrazněno, že těmi národy jsou především pohanské národy. Toto je zřejmé z příběhu o pohanských mudrcích, kteří se Kristu přišli poklonit a vzdát mu poctu, neboť také oni v něho uvěřili. V průběhu dvou tisíciletí došel Ježíš víry u nespočtu lidí z mnoha národů. Také v naší zemi a v našem národě dal Bůh u mnohých lidí vyrůst víře v dobro, pravdu a spravedlnost. Ale jak je tomu dnes? Jak je tomu s námi? Vánoce jsou dnes po mnohé stránce velmi bohaté. Ale jsou také bohaté po stránce víry? Ježíšovo narození, jeho strastiplná cesta z Betléma na Golgotu, jeho působení a oběť má smysl tehdy, dojde-li z naší strany víry. Jestliže on sám je přijímán naší vírou. Mít víru v Ježíše, rozvíjet ji a uchovat si ji navzdory všemu, znamená, že jsme skutečně přijali obdarování Vánoc.

Sestry a bratři, přeji vám všem vytrvalou a radostnou víru, která tvoří skutečné duchovní bohatství křesťanských Vánoc.

L.P. 2019

Tomáš Butta
patriarcha Církve československé husitské